

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**



**Всеукраїнська науково-практична конференція
магістрантів і молодих дослідників**

«НАУКОВІ ПОШУКИ МОЛОДІ У ХХІ СТОЛІТТІ»

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

30 жовтня 2024 року

Біла Церква
2024

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, професор, ректор.

Варченко О.М., д-р екон. наук.

Недашківський В.М., д-р с.-г. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Власенко С.А., д-р вет. наук.

Козій Н.В., канд. вет. наук.

Василенко О.І., д-р філософії.

Юрченко А.І., канд. с.-г. наук.

Славінська О.В., керівник редакційно-видавничого відділу.

Відповідальна за випуск – **Славінська О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

Актуальні проблеми ветеринарної медицини: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції магістрантів і молодих дослідників. 30 жовтня 2024 р. м. Білоцерківський НАУ 79 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

УДК 619:616.993.192.1–071/.079: 636.5

ПАВЛЕНКО І.В., магістрант

УТЕЧЕНКО М.В., канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ДІАГНОСТИКА КОЛІГРАНУЛОМАТОЗУ ПТИЦІ

Колігрануломатоз у нашій країні реєструється у вигляді спорадичних випадків. Практикуючих лікарів ветеринарної медицини завжди цікавило питання діагностики та диференційної діагностики. Ми, в порівняльному аспекті, даємо можливість визначитись з інформативністю використаних діагностичних маркерів.

Ключові слова: діагностика, колігрануломатоз, колігранульоми, візуалізація, гістологія.

Пташина патогенна *Escherichia coli* викликає різноманітні місцеві та системні інфекції у свійської птиці, включаючи курей, індичок, качок та багато інших видів птахів [1]. Найбільш поширеними інфекціями, що викликаються *E. coli* у курей є: перигепатит, аеросаккуліт, перикардит, перитоніт яйця, сальпінгіт, колігранулема, омфаліт, целюліт та остеомієліт/артрит [2].

Колібактеріоз є однією з основних причин смертності (до 20%) та захворюваності свійської птиці, а також призводить до зниження виробництва м'яса (зниження живої ваги на 2%, погіршення коефіцієнта конверсії корму на 2,7%) та виробництва яєць (до 20%), зниження вилуплення та збільшення відбраковування тушок (до 43%) при забої [1, 3, 4].

Колігрануломатоз (хвороба Хьярре) – хронічна інфекційна хвороба дорослої птиці, яка перебігає у формі ензоотії з охопленням окремих груп птиці і характеризується формуванням пухлиноподібних утворень на серозних покриттях грудо-черевної порожнини, сліпих кишках, печінці, рідше – в інших внутрішніх органах [5].

У нашій країні захворювання птиці зустрічається спорадично. Проте недостатньо даних про присадибних заводчиків та фермерів.

Пташиний патоген *Escherichia coli* викликає колібактеріоз у птахів, і є потенційним зоонозним патогеном харчового походження. Збудник захворювання коліформна бактерія *Escherichia coli*.

У господарствах, не залежно від кількості утримуваної птиці, колігрануломатоз не набуває поширення. У хворих групах гине або відправляється на вимушений забій близько 40 % птиці. За умови ліквідації таких груп інші птахи, як правило, не хворіють. У стаді хвороба може тривати від двох до чотирьох місяців. Колігрануломатоз не має сезонного прояву.

Клінічна картина є дискретною. Симптоми вважаються загальними та вельми невизначеними і у більшості проявляється узагальнюючими для багатьох недуг ознаками. У хворих птахів спочатку спостерігається затримка росту та розвитку, зниження продуктивності (несучості), виснаження на тлі збереженого апетиту, прогресує анемія. Надалі з'являється скутість рухів (так звані ходульні рухи), припиняється несучість, пір'я стає тманим, скуйовдженим, втрачається апетит, можливий пронос (фекалії розріджені, жовтуватого кольору).

За тривалого прояву вище описаних клінічних ознак при огляді черевної стінки пальпуються горбисті, вузлуваті утворення.

За результатами гематологічних досліджень реєструють гіперхромну анемію, зниження гемоглобіну та кількості еритроцитів, значне збільшення лейкоцитів, з пріоритетом псевдоеозинофілів, кількість останніх зростає до 80%, а лімфоцитів зменшується до 1-2%, моноцити можуть повністю зникати.

За патологоанатомічної візуалізації колігранульоми спостерігалися в кишечнику, сліпій кишці, брижі, шлунку, легенях, нирках та печінці. Вони ніколи не з'являються у

селезінці (Рис. 1,2). Захворювання може супроводжуватися серозним, серозно-фібринозним або фібринозним аеросаккулітом, перикардитом, перигепатитом.

Колігранульоми можуть бути різні за розміром від просіяного зерна до волоського горіха, що зливаються, утворюють великі жовтуваті вузлики, які на волокнистих ніжках відмежовуються від підлежачої тканини. Вузлики на розрізі мають жовто-сірий вигляд, губчасту консистенцію, хоча трапляються випадки і твердої консистенції (Рис. 3).



Рис. 1. Чисельні колігранульоми на брижі кишківника птиці.



Рис. 2. Колігранульоми в печінці птиці.



Рис. 3. Колігранульоми на розріз.

Для діагностики зібраних клінічних даних недостатньо, а от патологоанатомічні превалюють. Розташування гранульом, їх колір і консистенція є досить патогномонічними даними, що дозволяють з високою вірогідністю запідозрити етіологію досліджуваних новоутворень. Загалом оцінки цих даних достатньо; у сумнівних випадках остаточний діагноз встановлюють на основі гістологічного дослідження та типізації збудника.

Диференціальний діагноз слід проводити насамперед із туберкульозом.

За останнього спостерігаються прогресуюче схуднення, кахексія, пронос і блідість гребеня, сережок. Паренхіматозні органи (особливо печінка та селезінка) збільшені, виявляються гранульоми (горбки) різних розмірів. Ушкодження легень зустрічаються досить рідко. Мікроструктура туберкульозних гранульом складаються з намістинкового розташування епітеліюїдних та гігантських клітин, що оточують некротичний центр формуючи вузлик. При колігранулематозі епітеліюїдні клітини відсутні поза шаром гігантоклітинних елементів (Рис. 4). Нарешті, найточнішим є бактеріологічний діагноз. Диференціальний діагноз також можна провести з сальмонельозом, лейкозом і аспергільозом, оскільки за цих захворювань також виявляють різні типи вузликів та пухлин, які можуть призвести до плутанини.

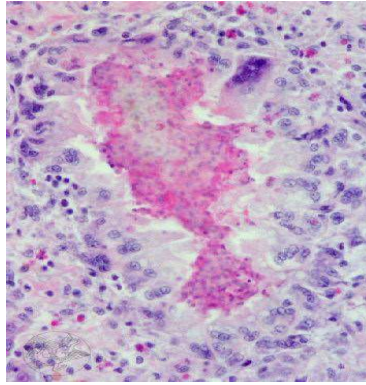


Рис. 4. Гістоструктура колігранульоми.

За лімфоїдного лейкозу спостерігають блідість гребінця та сережок, іноді здуття живота за рахунок великого збільшення розмірів печінки. При некропсії виявляють дифузні або вузлуваті саловидні новоутворення у багатьох органах, найчастіше – в печінці, селезінці, нирках, серці та яєчниках, можливі вогнищеві та дифузні пухлинні ураження серця.

Аспергільозу властива задишка, форсоване, напружене та важке дихання, іноді хрипи та ціаноз. За гострої форми виявляють серозно-фібринозну пневмонію, за вузликової – в легенях чисельні щільні білувато-сірі або жовтуваті вузлики.

Реакція за Ціль-Нільсеном забарвлює кислотостійкі мікобактерії у червоний колір, що дозволяє розрізнити колігранулематоз та туберкульоз у сумнівних випадках.

Колібактеріоз призводить до високої захворюваності та смертності, виробничих втрат та вибракування туш, а також до ризику передачі інфекції людині через їжу. Колібактеріозу можна запобігти шляхом управління стресорами, заходами біобезпеки та вакцинацією проти колібактеріозів або пов'язаних вірусних інфекцій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Guabiraba R., Schouler C. Avian colibacteriosis: still many black holes. FEMS Microbiol. Lett. 2015. 362 p. DOI:10.1093/femsle/fnv118.
2. Lutful Kabir S.M. Avian colibacteriosis and salmonellosis: a closer look at epidemiology, pathogenesis, diagnosis, control and public health problems. Int. J. Environ. Res. Public Health. 2010. 7. P. 89–114. DOI: 10.3390/ijerph7010089.
3. Damodaran S., Thanikachalam M. Coligranuloma in fowls. The Indian Veterinary Journal. 1972. 49. P. 32–35.
4. Hamilton C.M., Conrad R.D. Extreme mortality in Hjærre's disease (coligranuloma) in chickens. Journal of the American Veterinary Medical Association. 1958. 132. P. 84–85.
5. Markland S.M., LeStrange K.J., Sharma M., Kniel K.E. Old friends in new places: investigating the role of extraintestinal *Escherichia coli* in enteric and foodborne diseases. Zoonoses Public Health. 2015. 62. P. 491–496. DOI:10.1111/zph.12194.

УДК 619:616.995.132.8:636.7

ПЕРЕТЯТЬКО А.Л., магістрант

Науковий керівник – **СОЛОВЙОВА Л.М.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПОШИРЕННЯ ДИРОФІЛЯРІОЗУ – НЕБЕЗПЕЧНОГО ЗООНОЗУ

Дирофіляріоз собак все частіше з кожним роком зустрічається в собак, котів, а також у людей в різних областях України. Схема лікування тварин із застосуванням Сімпаріки ТРІО, Івермектину, Декса-келу, Доксоцикліну та Нерпатіале Forte виявилася ефективною.

Ключові слова: домашні тварини, дирофіляріоз собак, діагностичні дослідження, лікувальні заходи, сімпаріка тріо.